

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 2Co/132/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7514217898
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 08. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alena Miková
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2021:7514217898.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Mikovej a sudkýň JUDr. Anny Slovinskej a JUDr. Zuzany Matyiovej v spore žalobcu G. G., U.. X.X.XXXX, bývajúceho v A., R. U. X, zast. Mgr. Martinom Jankovičom, advokátom, so sídlom v Revúcej, Železničná 257/19, IČO: 42 312 230, proti žalovaným 1/ O. N., U.. XX.X.XXXX, R. H. Č., T. XX, zast. Advokátska kancelária VASIL & partners, s.r.o., so sídlom v Košiciach, Žižkova 4D, IČO: 47 240 482, 2/ A. Q., U.. XX.X.XXXX, R.Ú. H. H. Č.. XXX, 3/ G. G., U.. XX.X.XXXX, R. H. H. Č.. XXX a 4/ D. G., U.. XX.XX.XXXX, R. H. L., W. X, o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Košice- okolie č. k. 7C/297/2014-304 zo dňa 30.9.2020, takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok v napadnutom výroku o náhrade trov konania.

N e p r i z n á v a stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Košice - okolie (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „súd“) rozsudkom uvedeným v záhlaví zrušil podielové spoluvlastníctvo strán sporu k nehnuteľnostiam zapísaných na LV č. XXX kat. územia Vajkovce, špecifikovaných výrokom rozhodnutia a vyporiadal ho tak, že nariadil predaj nehnuteľnosti a rozdelenie výťažku z ich predaja medzi strany sporu podľa veľkosti ich spoluvlastníckych podielov. Žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania proti žalovaným 1/ až 4/ v rozsahu 50 %.

2. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobca domáhal zrušenia podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam (rodinnému domu, zastavaným pozemkom, dvoru a záhrade) a jeho vyporiadania tak, že nehnuteľnosti navrhol prikázať do svojho výlučného vlastníctva s tým, že ostatným spoluvlastníkom vyplatí finančnú náhradu za ich spoluvlastnícke podiely z ním odhadnutej celkovej ceny nehnuteľností 80.000 €, teda 2.222,22 € za podiel 1/36 a 6.666,67 € za podiel 1/12. Žalobca uviedol, že ako väčšinový spoluvlastník má záujem nadobudnúť nehnuteľnosti do svojho výlučného vlastníctva z dôvodu, že ostatní spoluvlastníci, ktorí nehnuteľnosti užívajú, mu bránia vo vstupe na predmetné nehnuteľnosti, o rodinný dom sa nestarajú, tento chátra a znehodnocuje sa. Pred podaním žaloby sa usiloval o uzavretie dohody o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva s ostatnými spoluvlastníkmi, ku ktorej však nedošlo pre pasívne správanie spoluvlastníkov. Väčšina žalovaných so zrušením spoluvlastníctva súhlasila, avšak nepovažovali za primeranú náhradu za ich spoluvlastnícke podiely, ktorá podľa ich názoru nezodpovedala skutočnej cene nehnuteľnosti. Žalovaná 1/ s vyporiadaním podielového spoluvlastníctva prikázaním nehnuteľnosti do výlučného vlastníctva žalobcovi nesúhlasila. V priebehu konania žalobca zmenil svoj návrh tak, že žiadal vyporiadať spoluvlastníctvo k nehnuteľnostiam nariadením ich predaja a rozdelením výťažku medzi spoluvlastníkov, ktorý postoj odôvodnil zhoršením svojej finančnej situácie. Žalovaní s novým návrhom vyporiadania spoluvlastníctva súhlasili, okrem žalovanej 1/, ktorá so zrušením spoluvlastníctva nesúhlasila z dôvodu odkázanosti na bývanie v dotknutej nehnuteľnosti. O prikázanie nehnuteľnosti do jej výlučného vlastníctva však záujem neprejavila.

3. Súd prvej inštancie vo veci nariadil znalecké dokazovanie za účelom zistenia všeobecnej hodnoty nehnuteľností, pričom zo znaleckého posudku zistil, že hodnota nehnuteľností je 131.000 €. V súlade s § 142 ods. 1, ods. 2 zák. č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) skúmal možnosti vyporiadania podielového spoluvlastníctva a prijal záver o nemožnosti rozdelenia nehnuteľností vzhľadom na počet spoluvlastníkov, charakter stavby, situovanie pozemkov a účelnosť využitia nehnuteľností. Ďalej sa zaoberal otázkou či sú na strane žalovanej 1/ dané dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by súd podielové spoluvlastníctvo nezrušil a nevyporiadal prikázaním veci za náhradu alebo predajom veci a rozdelení výťažku. Po zhodnotení sociálnej a finančnej situácie žalovanej 1/ skonštatoval, že žalovaná 1/ nie je odkázaná na bývanie v dotknutom rodinnom dome a jej postoj v konaní považoval za špekulatívny. Keďže žiaden zo spoluvlastníkov nežiadal o prikázanie nehnuteľností do výlučného vlastníctva za náhradu zodpovedajúcu ich všeobecnej hodnote, súd návrhu vyhovel, podielové spoluvlastníctvo zrušil a nariadil predaj nehnuteľností, ktoré boli jeho predmetom. O trovách konania rozhodol v súlade s § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 257 CSP. Skonštatoval, že žalobca mal v spore o zrušenie podielového spoluvlastníctva plný úspech, keď k inému ako pôvodne navrhovanému spôsobu vyporiadania súd pristúpil z dôvodu zmeny finančnej situácie žalobcu v priebehu konania. Súd prvej inštancie pri rozhodnutí o náhrade trov považoval za opodstatnenú aplikáciu § 257 CSP, keď žalobcovi priznal náhradu trov konania len v rozsahu 50 %. Ako dôvody hodné osobitného zreteľa vyhodnotil okolnosti sporu vedúce k podaniu žaloby, keď žalobca síce preukázal, že pred podaním žaloby ostatných spoluvlastníkov vyzval na zrušenie a vyporiadanie spoluvlastníctva s ponukou, že za ich podiely im vyplatí náhradu, avšak žiadnym spôsobom im neosvedčil cenu nehnuteľností, z ktorej výšku náhrady vyvodzoval, ktorý postup sa ukázal ako nekorektný. Súd skonštatoval, že ak by ostatným spoluvlastníkom žalobca urobil ponuku trhovej ceny nehnuteľností a túto cenu im preukázal, prichádzala by do úvahy mimosúdna dohoda, keďže žalovaní požadovali náhradu za podiel 1/12 10.000 €, čo bolo znaleckým dokazovaním preukázané ako dôvodné.

4. Rozsudok vo výroku o trovách konania napadol včas podaným odvolaním žalobca, uplatňujúc odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP. Nesúhlasil s rozhodnutím súdu prvej inštancie v časti náhrady trov konania a argumentoval, že súd mal rozhodnúť podľa § 255 CSP. Poukázal na to, že v konečnom dôsledku sa v konaní domáhal zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva nariadením predaja dotknutých nehnuteľností a v tomto smere bolo jeho žalobe v celom rozsahu vyhovené, preto mal v spore 100 % -ný úspech. Pre podporu svojich argumentov poukázal na stanovisko občianskoprávneho kolégia NS SSR zo dňa 8.3.1973 ako aj judikatúru NS ČR v obdobných veciach. Nestotožnil sa odôvodnením nepriznania plnej náhrady trov konania, keď súd prvej inštancie na jednej strane uviedol, že konanie žalovanej 1/ považoval za v rozpore s dobrými mravmi a jej postoj za špekulatívny, pričom počas celého konania táto ostala pasívna, a na druhej strane postup žalobcu považoval za nekorektný keď ostatným spoluvlastníkom v ponuke, ktorú učinil pred podaním žaloby, neosvedčil ním odhadovanú cenu nehnuteľností. Mal za to, že v prípade ak by mal niektorý zo spoluvlastníkov výhrady k ponúkanej cene za ich podiely, mohli so žalobcom vyjednávať a uzavrieť mimosúdnu dohodu. Na predžalobnú výzvu však žiaden zo spoluvlastníkov nereagoval, preto žalobca nemal inú možnosť než sa domáhať zrušenia spoluvlastníctva na súde. Ani po podaní žaloby žalovaní nezaujali k veci žiadne stanovisko, okrem žalovaného 3/ Petra Maťaščíka. Poukázal aj na skutočnosť, že aj napriek tomu, že žalobca nemal overenú cenu nehnuteľností, dokázal sa v predsúdnej fáze dohodnúť s dvoma spoluvlastníkmi na prevode vlastníctva ich podielov kúpnu zmluvou. Skonštatoval, že jeho návrhu na zrušenie spoluvlastníctva ako aj spôsobu jeho vyporiadania bolo v celom rozsahu vyhovené, preto žiadal, aby odvolací súd rozsudok v napadnutom rozsahu zmenil a priznal žalobcovi náhradu trov konania v plnom rozsahu.

5. Žiaden zo žalovaných sa k podanému odvolaniu nevyjadril.

6. Krajský súd v Košiciach, ako odvolací súd, prejednal odvolanie žalobcu ako podané včas, oprávnenou osobou, proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 385 ods.1 CSP a contrario, v rozsahu vyplývajúcom z § 379 a § 380 CSP, z hľadiska uplatnených odvolacích dôvodov ako vyplývali z obsahu podaného odvolania (§ 365 ods.1 písm. f/, h/ CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

7. Žalobca odvolaním napadol len výrok o trovách konania, preto rozsudok vo výroku, ktorým bolo zrušené a vyporiadané podielové spoluvlastníctvo strán sporu nebol predmetom odvolacieho prieskumu a nadobudol právoplatnosť.

8. Z obsahu odvolania žalobcu vyplýva, že odvolanie podal z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP, teda že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (f) a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (h).

9. Žalobcom uplatnený odvolací dôvod podľa § 365 ods.1 písm. f/ CSP je daný v prípade nesprávneho postupu súdu prvej inštancie pri hodnotení výsledkov vykonaného dokazovania, teda v prípade, ak súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov nevyplynuli alebo neboli stranami sporu prednesené, prípadne nevyšli počas konania nijak inak najavo. Môže sa jednať aj o prípad, keď súd neprihliadol na skutočnosti, ktoré boli preukázané alebo vyšli počas konania najavo inak. O nesprávne skutkové zistenie môže ísť aj v prípade, ak dôjde k logickému rozporu v hodnotení dôkazov, t.j. skutočnosti, ktoré vyplynuli z prednesov strán alebo vyšli v konaní najavo inak súd vyhodnotil tak, že to vyvolávalo logický rozpor. Skutkové zistenia nezodpovedajú vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s § 191 ods. 1,2 CSP, alebo ak výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z § 192, § 193 a § 205 CSP, pričom sa jedná o také skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvej inštancie vec posúdil po právnej stránke.

10. Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h/ je naplnený v prípade keď na zistený skutkový stav súd neaplikoval príslušnú právnu normu, aplikoval nesprávnu normu, obsah správnej právnej normy nesprávne interpretoval alebo správne zvolenú a správne interpretovanú právnu normu nesprávne aplikoval.

11. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého výroku rozsudku o trovách konania z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov a v rozsahu námietok žalobcu vymedzených v podanom odvolaní dospel k záveru, že odvolanie nie je opodstatnené a uplatnené odvolacie dôvody nie sú preukázané. Súdu prvej inštancie nemožno vytknúť, že by vzal do úvahy skutočnosti ktoré z dôkazov nevyplynuli alebo neboli stranami sporu prednesené, prípadne nevyšli počas konania nijak inak najavo, alebo že by v hodnotení výsledkov dokazovania bol logický rozpor. Súd prvej inštancie vyvodil správne závery o právach a povinnostiach sporových strán, nárok na náhradu trov konania správne právne posúdil a svoje rozhodnutie aj náležite odôvodnil. Odvolacie námietky žalobcu nemajú vplyv na vecnú správnosť napadnutého výroku a nie sú spôsobilé privodiť jeho zmenu.

12. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

13. Podľa § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

14. Náhrada trov konania je nerozlučne spojená so sporovým konaním a vyplýva z jeho povahy, keď strany sporu stoja proti sebe a je namieste, aby strana, ktorá v spore so svojim nárokom zvíťazila, dostala ňou vynaložené trovy nahradené od protistrany. Úspech vo veci, ktorá je predmetom sporu, je teda okolnosťou, ktorá určuje nárok na náhradu trov. Porazenej strane takto potom vzniká povinnosť nahradiť trovy konania víťaznej strane. Ak nie sú tieto okolnosti splnené, strana nemá na náhradu trov konania nárok a vynaložené trovy znáša zo svojho. Istou výnimkou v tomto smere je ustanovenie § 257, podľa ktorého výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. Ustanovenie § 257 CSP predstavuje odchýlku od zásady zodpovednosti za výsledok (§ 255) a od zásady zodpovednosti za zavinenie (§ 256 ods. 1).

15. Súd výnimočne neprizná náhradu trov konania, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa. Znamená to, že súd nemusí zaviazať neúspešnú stranu sporu na náhradu trov konania, resp. nemusí zaviazať stranu, ktorá spôsobila vznik trov svojím zavinením, aby tieto trovy nahradila protistrane. Dôvody hodné osobitného zreteľa, ani výnimočné okolnosti zákon bližšie nešpecifikuje. Výklad týchto podmienok ponecháva na súdnu prax. To však neznamená, že tým vytvára priestor na nekontrolovanú voľnú úvahu súdu. V zmysle dnes už ustálenej judikatúry (napr. uznesenia Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2MCdo 17/2009, sp. zn. 5Cdo 67/2010 či sp. zn. 3MCdo 46/2012) nemožno § 257 považovať za ustanovenie, ktoré by zakladalo voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvoľe), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, na ktoré je potrebné, pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania, výnimočne prihliadnuť. K dôvodom hodným osobitného zreteľa môže dôjsť vo vzťahu k určitým druhom konania alebo určitej procesnej

situácii, kde sa tieto často vyskytujú a tento dôvod je daný charakterom tohto konania alebo charakterom procesnej situácie.

16. Pri posudzovaní dôvodov hodných osobitného zreteľa súd prihliada na majetkové, sociálne, osobné, zárobkové a iné pomery všetkých strán sporu (teda nielen tej strany, ktorú by podľa všeobecných ustanovení zaťažovala povinnosť nahradiť trovy konania, ale aj tej strany, ktorej majetková sféra by bola výnimočným nepriznaním náhrady trov dotknutá) a všima si aj okolnosti, ktoré viedli strany k uplatneniu nároku na súde a ich postoj v konaní (R 24/1964). Pri okolnostiach, ktoré viedli k podaniu žaloby napr. v konaní o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva má význam zistenie o tom, či žalobca pred podaním žaloby na súde navrhol ostatným spoluvlastníkom zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva dohodou, a to spôsobom, ktorý uplatnil v žalobe na začatie konania a dosiahol plný úspech vo veci. Keďže je akcentované nazeranie na použitie § 257 z pohľadu úspešnej strany, slúži toto ustanovenie na riešenie situácie, v ktorej je nespravodlivé, aby ten, kto dôvodne bránil svoje porušené alebo ohrozené práva alebo právom chránené záujmy dostal náhradu trov, ktoré pri tejto činnosti účelne vynaložil. Napriek doslovnému zneniu § 257 nepriznanie sa môže týkať všetkých trov alebo len ich časti. Čo sa týka rozsahu, môže súd povinnosť nahradiť trovy moderovať celkom alebo sčasti, avšak vždy iba moderovať - nemôže túto povinnosť preniesť na inú stranu sporu.

17. Odvolací súd sa stotožňuje s rozhodnutím súdu prvej inštancie, pretože výrok rozhodnutia o trovách konania správne odzrkadľuje okolnosti vedúce k podaniu žaloby, okolnosti sporu i správanie sporových strán. Je nepochybné, že žalobca sa so žalobou obrátil na súd až potom, čo nedosiahol dohodu o zrušení a vyporiadaní spoluvlastníctva so všetkými spoluvlastníkmi, ponúkajúc im vyplatenie náhrady za spoluvlastnícke podiely vo výške, na ktorú spoluvlastníci nereflektovali. Spoluvlastníci zastávali názor, že ponuka žalobcu zjavne neodzrkadľovala reálnu cenu nehnuteľnosti. V konaní bola znaleckým dokazovaním preukázaná opodstatnenosť postoja žalovaných ako spoluvlastníkov, keď žalobcom predložená ponuka bola hlboko pod trhovou cenou nehnuteľností. Stanovenie reálnej hodnoty nehnuteľnosti pravdepodobne tiež viedlo k zmene postoja žalobcu o spôsobe vyporiadania spoluvlastníctva. Procesnú zodpovednosť za vedenie súdneho konania tak nesú nielen žalovaní, ale aj žalobca, keď bolo dôvodné od neho očakávať predloženie ponuky reálne odzrkadľujúcej hodnotu nehnuteľností i možnosti jej vyporiadania, ktoré okolnosti prejednávanej veci odôvodňovali priznanie náhrady trov žalobcovi len v rozsahu 50%. Odvolací súd preto odvolaním napadnutý výrok rozsudku ako vecne správny potvrdil v súlade s § 387 ods. 1 CSP.

18. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Žalobca nebol v odvolacom konaní úspešný, preto nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania a žalovaným žiadne preukázateľne trovy odvolacieho konania nevznikli.

19. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP). Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).